

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

16.09.2024. – 20.09.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 23.09.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 16.09.2024. – 20.09.2024.**

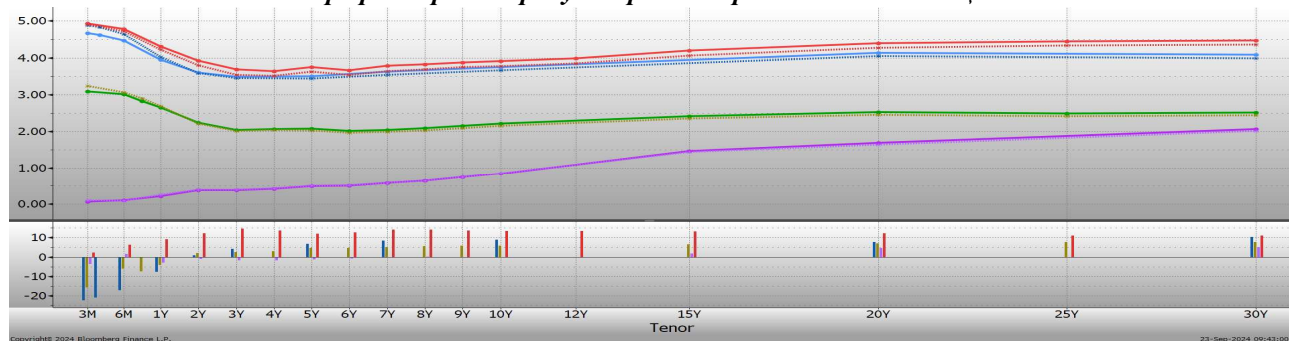
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	13.9.24	20.9.24	13.9.24	20.9.24	13.9.24	20.9.24	13.9.24	20.9.24
2 године	2,21	2,23	3,58	3,59	3,80	3,93	0,39	0,39
5 година	2,02	2,07	3,43	3,50	3,62	3,74	0,51	0,50
10 година	2,15	2,21	3,65	3,74	3,77	3,90	0,85	0,85

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке *Vibillove*

Доспијеће	Приноси	
	13.9.24	20.9.24
3 мјесеца	3,245	3,091
6 мјесеци	3,062	3,009
1 година	2,691	2,657

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 20.09.2024. године (пуне линије) и 13.09.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Упркос одлуци Феда да смањи каматне стопе за 50 базних поена приноси обавезница зоне евра су повећани у односу на претходну недјељу, посебно на крајњем дијелу криве. Приноси њемачких обавезница су повећани за 2 до 6 базних поена, приноси француских обавезница за 4 до 13 базних поена, а приноси италијанских обавезница 2 до 5 базних поена. Након што је ЕСВ такође очекивано смањила каматне стопе у септембру, тржишта су сада фокусирана на могућа додатна смањења до краја године. Унутар ЕСВ постоји неслагање о начину на који треба сигнализovati будућа смањењима каматних стопа, због економске неизвјесности. Тако неки чланови УВ позивају на опрезност, док се други залажу за флексибилност. Већина званичника ЕСВ у својим изјавама током прошле недјеље подржала постепени приступ смањењу каматних стопа, док је мали број њих јасног става да је потребно још једно смањење каматних стопа на наредној сједници у октобру. Иако одређени број чланова УВ ЕСВ није искључио и у ту могућност, већина је сигнализovala да би наредно смањење могло услиједити на посљедњој овогодишњој сједници у децембру.

Предсједница Легард је упозорила да се глобална економија суочава са сличним притисцима као што су били прије Велике депресије, најгорих европских конфликта у 1940-им и најгорег енергетског шока 1970-их година. Упркос томе, модерне монетарне политике су ефикасно контролисале инфлацију, па је инфлација зоне евра са 10,6% из октобра 2022. године смањена на 2,2% до августа ове године. Ипак, Легард је упозорила

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

на то да треба остати опрезан и нагласила могуће изазове због застоја у глобализацији, техничких гиганата, те брзог развоја AI. ЕСВ ће се овим питањима посветити у долазећој ревизији стратегије. ЕСВ тражи више информација од водећих банака, укључујући банке из Њемачке и Француске, о њиховој изложености приватним кредитним фирмама како би се умањили потенцијални ризици банкарског сектора “у сјени”. Приватно кредитирање је забиљежило брз раст када су банке смањиле одређене врсте кредитовања након финансијске кризе. Процијењена вриједност овог сектора износи између 1,7 и 2,1 милиона USD. Деутсцхе Бундесбанк је објавила да је могуће да се економија Њемачке већ налази у благој рецесији, али да вјероватно неће доћи до озбиљнијег економског пада. За БДП се очекује да би могао стагнирати или поново благо пасти у III кварталу, након изненађујуће контракције од 0,1% у II кварталу. Премијер Француске Барниер је издао упозорење у вези са јавним финансијама земље јер неслагања међу партијама по питању пореза и потрошње додатно компликују његов задатак формирања нове владе. Централна банка Француске је смањила прогнозе инфлације за 2025. годину на 1,5%, што је испод циљаног нивоа ЕСВ од 2%, док прогнозе за ову годину износе 2,5%. Благи раст инфлације на 1,7% очекује се у 2026. години. Ипак, иако би могло доћи до укупног пада инфлације, за темељну инфлацију, која искључује волатилне компоненте, очекује се да ће остати изнад 2% до 2026. године. Истовремено, за БДП се очекује да ће расти стопом од 1,2% у овој години (непромијењено у односу на претходне прогнозе), али је прогноза за 2026. години због политичких и геополитичких неизвјесности смањена на 1,5%. Из Кабинета премијерке Италије Мелони је саопштено да се Влада обавезала да буџетски дефицит врати испод горње границе дозвољеног нивоа ЕУ од 3% БДП-а у наредне двије године. Детаљи овог плана би требали бити објављени у овој недјељи са ревизијом економског оутпута из 2021. године.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (Г/Г) финал.	АВГ	2,2%	2,6%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (Г/Г) финал.	АВГ	2,8%	2,9%
3.	Стопа инфлације – Италија (Г/Г) финал.	АВГ	1,3%	1,6%
4.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	АВГ	-1,0%	-0,8%
5.	Трошкови рада – ЕЗ (Г/Г)	II квартал	-	5,0%
6.	Оутпут грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ЈУЛ	-	-1,3%
7.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈУЛ	15,0	17,0
8.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	5,15
9.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	-0,71
10.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	2.947,8
11.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	50,5
12.	Биланс текућег рачуна – Италија (у милијардама EUR)	ЈУЛ	-	4,89
13.	ЗЕУ индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	СЕП	17,0	19,2
14.	Повјерење потрошача – ЕЗ (прелим.)	СЕП	-13,2	-13,4
15.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	АВГ	-	-0,8%
16.	Стопа незапослености – Холандија	АВГ	3,7%	3,6%

САД

Тржишни учесници и економски аналитичари су били подијељени уочи прошлонедјељног састанка FOMC-а, при чему је консензус међу економистима био за смањење стопе од 25 базних поена, док су, с друге стране, очекивања тржишта о смањењу стопе за 50 базних поена порасла у посљедње вријеме. **Фед је смањило референтне каматне стопе за 50 базних поена (циљани распон смањен на 4,75%-5,25%).** Одлука Феда да смањи референтну каматну стопу прво је смањење у посљедње више од четири године и одражава нови фокус на јачање тржишта рада, које је показало јасне сигнале успоравања. Креатори монетарне политике Феда су наговјестили да очекују да ће смањити референтну каматну стопу за додатних 50 базних поена на посљедња два састанка ове године, у новембру и децембру, и предвиђају још четири смањења референтне каматне стопе у 2025. години, те још два током 2026. године. Иако је економија САД и даље релативно снажна, предсједник

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

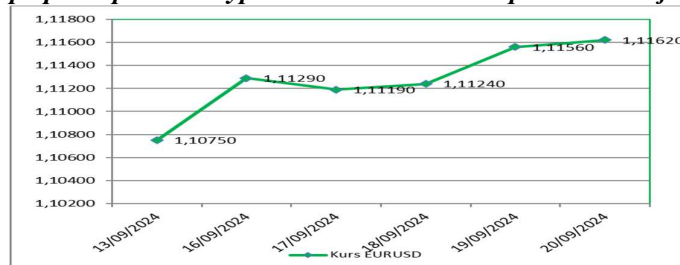
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Феда Повел је нагласио да ће будуће одлуке о каматним стопама зависити од економских перформанси. Одлука о смањењу референтне каматне стопе за 50 базних поена није била једногласна. Поједини чланови FOMC-а, као што је Боуман, фаворизовали су мање смањење. Бивша предсједница Феда из Кливленда Местер се залагала за серију смањења референтне каматне стопе од 25 базних поена, у складу са традиционалним опрезним приступом Феда при промјени циклуса каматних стопа. Сугерисала је да би Фед могао убрзати резове ако буде потребно, у зависности од економских услова. И бивши предсједник Феда из Сент Луиса Булард је био против смањења од 50 базних поена, залажући се за скромније смањење од 25 базних поена, наводећи укупну економску снагу. Ово је наглашавају потребу за постепеним прилагођавањем у зависности од економских података.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс	АВГ	-0,3%	-0,2%	-0,6%
2.	Продаја постојећих кућа (М/М)	АВГ	-1,3%	-2,5%	1,5%
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	13. сеп	-	14,2%	1,4%
4.	Малопродаја (М/М)	АВГ	-0,2%	0,1%	1,1%
5.	Индустријска производња (М/М)	АВГ	0,2%	0,8%	-0,9%
6.	Искориштеност капацитета	АВГ	77,9%	78,0%	77,4%
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	14. сеп	230.000	219.000	231.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	7. сеп	1.850.000	1.829.000	1.843.000
9.	Индекс започетих кућа (М/М)	АВГ	6,5%	9,6%	-6,9%
10.	Индекс грађевинских дозвола (М/М)	АВГ	1,0%	4,9%	-3,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,1075 на ниво од 1,1162.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

ВоЕ је задржала референтну каматну стопу на нивоу 5,0%. Гласање 8 према 1 у корист задржавања каматних стопа на истом нивоу су тржишта окарактерисала као склоност ка вишим каматних стопама у циљу даљег контролисања инфлације. Као резултат тога, тржишта преконоћних индексираних свопова сада очекују смањење каматних стопа до краја године за 43 базна поена, што је мање од 49 поена очекиваних прије ове одлуке. Гувернер Бејли је изјавио да је инфлација услуга у Великој Британији и даље висока, наглашавајући потребу за постепеним смањењима каматних стопа, која зависе од смањивања цјеновних притисака, да би се обезбиједило да инфлација остане на ниском нивоу. ВоЕ је, такође, најавила да ће наставити са повлачењем обавезница са тржишта истим темпом, 100 милијарди GBP годишње, као што је тржиште и очекивало.

Тржиште некретнина у Великој Британији показује у септембру знакове опоравка, који је подстакнут првим смањењем каматних стопа ВоЕ у више од три посљедње године и повећаном политичком сигурношћу након јулских избора. Резултати истраживања предвиђају побољшање оутпута фабрика четврти квартал заредом, што осликава побољшање пословног расположења.

Одржање одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Премијер Стармер је упозорио да ће буџет који треба бити објављен 30. октобра бити ”болан” и да ће укључивати повећање пореза како би се ријешо проблем дефицита јавних финансија (22 милијарде GBP). Инфлација је у августу, у складу са очекивањима, задржана на јулских 2,2% на годишњем нивоу, али је раст цијена у сектору услуга убрзан. Без обзира на раст инфлације у 2022. години, који је утицао на потрошњу становништва, спорији ценовни раст и бржи раст плата помогли су да се дјелимично опорави животни стандард. Међутим, малопродавци сматрају да и даље постоје притисци на потрошњу. Процијењено је да је нето задужење Велике Британије на крају августа износило 100% БДП-а. Кетрин Мен, чланица MPC ВоЕ, изјавила је да је потребно да монетарна политика остане рестриктивна још неко вријеме.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Ригхтмове индекс цијена кућа (Г/Г)	СЕП	-	0,8%
2.	Инфлација (Г/Г)	АВГ	2,2%	2,2%
3.	Темељна инфлација (Г/Г)	АВГ	3,6%	3,3%
4.	Инфлација услуга (Г/Г)	АВГ	5,6%	5,2%
5.	Индекс малопродајних цијена (Г/Г)	АВГ	3,4%	3,6%
6.	Индекс цијена кућа (Г/Г)	ЈУЛ	-	2,7%
7.	Нето задужевање јавног сектора (у млрд GBP)	АВГ	12,2	3,1

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,84391 на ниво од 0,83794. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,3124 на ниво од 1,3321.

ЈАПАН

На састанку ВоЈ је одлучено да каматне стопе остану на нивоу 0,25%, чиме је ВоЈ сигнализирала да јој се не жури са даљим повећањем каматних стопа након јулског повећања. Уеда је оставио могућност даљег повећања каматних стопа у октобру, изражавајући увјерење да ће економски опоравак то омогућити. Аналитичари истичу да су Уеда и MPC ВоЈ показали спремност да даље повећају каматне стопе уколико инфлација буде у складу са њиховим предвиђањима.

Кандидаткиња за премијера Такаичи критиковала је недавна повећања каматних стопа која је спровела ВоЈ, залажући се за задржавање политике веома ниских каматних стопа како би се подржао економски опоравак. Таро Коно, који је такође кандидат, захтијева дебату у вези са побољшањем фискалног здравља Јапана. Расположење тржишта је ослабило након немира и реакција на тржишту које је изазвало јулско повећање (укључујући пад Никеи индекса за 12%). Тржиште је сада опрезно због забринутости у вези са утицајем кретања ЈРУ на акције, што је још један разлог због којег многи очекују да ВоЈ одложи даље потезе.

Избори за новог премијера Јапана биће одржани 1. октобра у Парламенту, након избора за вођу владајуће странке, који се одржавају 27. септембра. На анкетама се издвајају три водећа кандидата за преузимање функције Кишиде, тренутног вође ЛДП странке: Санае Такаичи, Шигеру Ишиба, и Шињиро Коизуми. Већина коју држи ова странка у Скупштини гарантује да ће побједник у овој трци постати и премијер. Вриједност ЈРУ је нагло пала након што је гувернер Уеда наговјестио опрезан приступ повећавању каматних стопа, смањујући вјероватноћу да ће се то повећање десити у октобру. Фјучерси на десетогодишње државне обавезнице су повећани, а свопови предвиђају само 30% шанси за повећање каматних стопа прије децембарског састанка.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Индекс услужног сектора (М/М)	ЈУЛ	0,9%	1,4%	-1,2%
2.	Трговински биланс (у млрд ЈПЈ)	АВГ	-1432,4	-695,3	-628,7
3.	Извоз (Г/Г)	АВГ	10,6%	5,6%	10,2%
4.	Увоз (Г/Г)	АВГ	15,0%	2,3%	16,6%
5.	Поруцбине основних машина (Г/Г)	ЈУЛ	2,5%	8,7%	-1,7%
6.	Инфлација (Г/Г)	АВГ	3,0%	3,0%	2,8%
7.	Темељна инфлација (Г/Г)	АВГ	2,0%	2,0%	1,9%

ЈПЈ је током протекле недеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 156,00 на ниво од 160,59. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 140,85 на ниво од 143,85.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

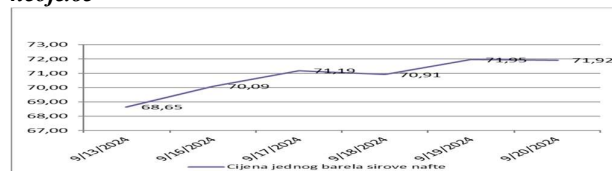
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 68,65 USD (61,99 EUR).

Протекле недјеље цијена овог енергента је биљежила раст. Почетком недјеље раст је био подржан сталним прекидима у инфраструктури у Мексичком заљеву, као и очекивањима везаним за смањење референтне каматне стопе Фед. Забринутост због слабије потражње у Кини, гдје је производња у рафинеријама смањена у августу, пети мјесец заредом, ублажила је раст цијене овог енергента, који је настављен и током трговања у уторак. Истовремено, цијена је подржана очекивањима нижих залиха сирове нафте у САД и сталним прекидима производње у Мексичком заљеву због урагана Францине. Агенција за енергетске информације (EIA) је објавила да су залихе сирове нафте у САД смањене за 1,6 милиона барела на 417,5 милиона барела у недјељи која је завршила 13. септембра. Овај пад је био већи од очекивања аналитичара, која су износила 500.000 барела. Резервоари за складиштење нафте у Кушингу у Оклахоми, кључном америчком чворишту сирове нафте, скоро су исушени због новог канадског нафтовода који је преусмјерио токове. Током трговања у четвртак цијена нафте је наставила биљежити раст, након одлуке Феда о смањењу референтне каматне стопе и извјештаја који је показао пад америчких залиха нафте усред растућих тензија на Блиском истоку. Ескалација сукоба између Хезболаха и Израела је подржала раст цијене овог енергента. Кина је издала трећу и вјероватно коначну квоту за извоз горива за ову годину, задржавајући нивое сличне онима из 2023. године, а како би избјегла јачање рафинеријских активности. Цијена нафте је биљежила волатилна кретања током трговања у петак како су тензије на Блиском истоку расле након израелског зрачног напада на јужна предграђа Бејрута.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 71,92 USD (64,43 EUR), што представља раст од 4,76% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.577,70 USD (2.327,49 EUR).

Почетком недјеље цијена злата је забиљежила раст подстакнут слабијим доларом и очекивањима да ће Фед значајно смањити референтну каматну стопу на састанку који је одржан средином недјеље. Аналитичари предвиђају да би цијена злата ускоро могла достићи нивое од 2.700 USD и 2.900 USD до краја 2025. године. Ниже каматне стопе смањују опортунитетни трошак држања полуга без приноса, потенцијално повећавајући потражњу за ETF-овима који инвестирају у злато. Цијена злата је иницијално након сједнице FOMC-а забиљежила приличан раст на рекордно висок ниво, што је до краја трговања кориговано. Извоз злата из Швајцарске је у августу забиљежио смањење од 17% на мјесечном нивоу. Извоз злата из кључног европског рафинеријског чворишта пао је на 88,3 тоне у августу са 106,4 тоне у јулу, уз нулту испоруку у Кину и смањење испорука у Велику Британију. У четвртак је цијена овог племенитог метала наставила биљежити раст под утицајем одлуке Феда и депрецијације USD. Геополитичке тензије на Блиском истоку су кључни фактор који подржава раст цијене овог племенитог метала. Увоз злата у Кину у августу је трећи мјесец заредом забиљежио смањење на ниво од 20,9 тона, што је најнижи ниво од фебруара 2021. године. Цијена злата је у петак наставила биљежити рекордно високе нивое под утицајем смањења каматних стопа у САД и појачаних геополитичких тензија на Блиском истоку. Према најновијем извјештају WGC-а у августу је у Индији, једном од највећих тржишта злата, забиљежена снажна потражња за златом потпомогнута смањеним увозним царинама, сезонском потражњом за накитом и потражњом централне банке. Резерве злата Централне банке Индије сада износе рекордних 853,6 тона, што је 9% њених девизних резерви.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.621,88 USD (2.348,93 EUR), што представља повећање од 1,71% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

